

ژنرال مغرور در سرزمین فراغنه

استانداردهای دوگانه عبدالفتاح السیسی رئیس‌جمهور مصر

□ **زهرا میرابیان / السیسی، ژنرالی نظامی که با کودتای نظامیان علیه مرسى در مصر به قدرت رسیده، شاید از نسل آخرین ژنرال‌های به قدرت رسیده در جهان عرب باشد. او بسیار ملایم سخن می‌راند و سعی دارد دیپلمات گونه رفتار کند. یک سیاستمدار آمریکایی درباره او می‌گوید، «سیسی بالهجه آرام خود دیگران را به انجام فرامینش وادار می‌کند. او ژنرالی است که سعی دارد از درچه یک دیپلمات به قضایا بنگرد، اما جایگاه یک دیپلمات را نمی‌تواند کسب کند.»**

میوه انقلاب فوریه ۲۰۱۱ در مصر، نصیب کسانی شد که نظاره‌گر فوران خشم مردم بوده و در نخستین فرصت بهره‌مورد نظر خود را از آن بردند. در زمان انقلاب مصر تنها ۵ سال از پایان تحصیلات نظامی سیسی در کالج نظامی کارلیز پنسیلوانیا آمریکا گذشته بود. سیسی شخصیتی مرموز دارد. چاک هیگل، وزیر دفاع اوباما درباره سیسی می‌گوید: «مقامات نظامی ما از او شخصیت و خانواده‌اش اطلاعات چندانی ندارند. او از جمله کسانی است که همواره دیوارهای بلندی را به دور خود می‌کشند.»

همای سعادت برشانه ژنرال جوان

حسنى مبارك بعد از ۳۰ سال رهبری به وسیله انقلابی بدون رهبر و ساختار، از قدرت برکنار شد. بعد از انقلاب نیز کشور توسط افسران نظامی که وظیفه انتقال قدرت را بر عهده گرفته بودند، اداره شد. سیسی جوان‌ترین عضو این کادر موقت رهبری بود. بنابر گزارش‌ها، او نقشی اساسی در مذاکرات نظامیان با اخوان المسلمین داشت. در تاریخ معاصر مصر اخوان المسلمین همواره نقش پررنگی را با نظامیان داشته است. در ابتدای انقلاب تصور می‌شد این تنش‌ها روبه کاهش است و ارتش و اخوان المسلمین به توافق‌هایی دست یافته‌اند.

شاید این تصور ناشی از این مسأله بود که ارتش در حال کنترل و تسلط بر روند پروسه تحول سیاسی در مصر بود، مسأله‌ای که با سرنگونی دولت منتخب مرسى به واقعیت بدل شد. یک دیپلمات اروپایی این وضعیت را به از دواجی موقت تشبیه می‌کند. یعنی اخوان تازمانی می‌توانست بر مسند قدرت باقی بماند که ارتش و نظامیان را به حال خود بگذارد.

اخوان المسلمین با اعتماد به نظامیان، مخصوصاً ژنرال سیسی خود را در معرض ریسکی بزرگ قرار داد، اما زمانی که مرسى در صدد کاهش اختیارات نظامیان برآمد مورد خشم نظامیان از جمله سیسی قرار گرفت.

اقدام اولیه مرسى که شادی جوانان انقلابی را برانگیخت، انتخاب سیسی ۵۷ ساله به جای ژنرال ۷۶ ساله در کادر رهبران نظامی بود. سیسی در مارس ۲۰۱۳ همزمان با آغاز اختلافات بین دولت و ارتش مصر با همتای آمریکایی خود دیدار کرد. در آن زمان چاک هیگل که به قاهره آمده بود ملاقاتش با سیسی را بسیار رضایت‌بخش توصیف کرد.

با شدت‌گیری بحران به نظر رسید، سیسی از طریق نماینده پنتاگون در حال برقرار کردن ارتباطاتی نزدیک با دولت آمریکا است. هیگل می‌گوید «من و ژنرال سیسی ساعت‌های متمادی با یکدیگر گفت‌وگو داشتیم.»

بازی قدرت در مصر به شکلی رقم می‌خورد که در اعتراضات خیابانی و درگیری‌های بسیاری از مردم خواهان به قدرت رسیدن سیسی می‌شوند و در نهایت دولت منتخب با کودتایی دیگر به رهبری سیسی سرنگون می‌شود. سیسی در جایی می‌گوید: «من تنها کسی هستم که می‌تواند مصر را نجات بخشد.»

در انتخابات ۲۰۱۴ او رقیب جدی ندارد و رسماً رئیس‌جمهوری مصر می‌شود. شخصیتی مرموز که تمایلی به آشکار کردن زندگی شخصی خود نیز ندارد. سیسی پس

از به قدرت رسیدن، رویه‌ای چرخشی را در سیاست از خود نشان داده است. او ناخواسته در مورد ساختارهای سیاسی در مصر و جهان اظهارات متفاوتی بیان کند. سیسی در اجرای سیاست خارجی نیز روش‌های منحصر به فردی دارد. نظیر استخراج پول نقد برای دولتش از کشورهای حوزه خلیج فارس. او حاضر است به هر بهایی این کار را بکند.

مصر سیسی

امروز وضعیت حقوق بشر در مصر، به مراتب بدتر از زمان حسنى مبارك است. اقتصاد مصر در آستانه فروپاشی است. شاید شخصیت سیسی را بتوان از ویدئویی که در سال ۲۰۱۳ از او ضبط شده است بهتر شناخت، جایی که می‌گوید «نمی‌شود به نقطه‌ای بازگشت که از آنجا شروع کرده‌ای.»

سیسی در نوامبر ۲۰۱۵ ملاقاتی با نخست‌وزیر سابق بریتانیا، جیمز کامرون در لندن داشت. اهداف این سفر تماماً اقتصادی مطرح شد. سیسی بعد از این سفر بریتانیا را بزرگ‌ترین شریک غیر عرب مصر خواند. وی این سفر را سفری پر بار نامیده و از نتایج آن بسیار تعریف می‌کند. چهار روز بعد هواپیمای توریست‌های روس که به سمت شرم‌الشیخ در حرکت بود، توسط تروریست‌ها سقوط کرد. مقامات مصر آن را نقص فنی اعلام می‌کنند و داعش مسئولیت این حمله را بر عهده می‌گیرد.

۲۲۴ نفر در این حادثه کشته می‌شوند. مسأله‌ای که دولت و مصری‌ها ضربه‌ای بزرگ بر اقتصاد توریسم مصر تلقی کردند. جان کیسون سفیر بریتانیا در مصر اهداف سفر سیسی به کشورش را با اشاره به افزایش تلفات مصری‌ها در سینا سوی توریست‌ها می‌گوید مصر با تهدید جدی توریسم مواجه است و نمی‌خواهد نگرانی‌اش را در این مورد آشکار سازد.

غرور مصری‌ها در قبول واقعیات گاهی سیاست را در مصر می‌چرخاند. در تجزیه و تحلیل شخصیت شناسی سیاسی غربی‌ها، رفتارهای فردی یک شخص، تأثیرات عمیقی را بر سیاست‌های اعمال شده از سوی آن فرد در عرصه سیاست می‌گذارد. این مسأله را در درک سیاست امروز مصر می‌توانیم بخوبی درک کنیم. غرور نظامی سیسی در مواجهه با بحران‌های

درونی مصر، مسائل متعددی را برای مصر امروز به تصویر کشیده است. دولتی که خطر تروریسم را از جامعه پنهان می‌کند برای رفع مشکلات اقتصادی به صورت اصولی و از منظر اقتصادی، راهکار را در فروش جزایرش به کشورهای دیگر می‌بیند، در اتخاذ مواضع سیاسی نسبت به مسائل منطقه نیز مواضع متفاوتی را در مدت زمانی کوتاه می‌گیرد. بنابر اعتقاد بسیاری از کارشناسان بی‌ثباتی شخصیتی سیسی که با بی‌ثباتی درونی مصر امروز همراه شده است، آینده پر مخاطره‌ای را برای آینده سیاسی مصر رقم زده است.

برخلاف بسیاری از جهانیان، سیسی شخصی است که از آمدن ترامپ به عرصه سیاسی در آمریکا خوشنود و راضی



عکس: Reuters

است. او نخستین کسی است که به ترامپ تبریک گفت. رسانه‌های مصر از این اقدام با نارضایتی یاد کردند. سیسی معتقد است که اسلام سیاسی به اندازه تروریسم خطرناک است. شاید این ایده که او با اسلام مخالف است عقایدش را به ترامپ و دیدگاه‌هایش بدون اعتنا به مواضع جامعه و جهان ابراز می‌کند. نقطه مورد توجه در شخصیت سیسی این رفتار دوگانه است. او خود را ملی‌گرای سخت می‌خواند ولی در اقدامی بی‌سابقه جزایر مصر را در ازای اهداف مالی می‌فروشد. با اسلام سیاسی شدت مخالف است و اخوان المسلمین را که عامل اصلی به قدرت رسیدنش بود، بزرگ‌ترین خطر پیش روی خود می‌داند. سیسی به طبقات سیاسی امروز جهان عرب شباهتی ندارد. ناسیونالیست‌ها او را خائن می‌دانند. به آرمان‌های نظامیان سابق مصر پایبند نیست. به طرفداران خود وفادار نبوده و مخالف سرسخت اندیشه غالب مردم مصر و جنبشی که مرسى را با اکثریت آرا به ریاست رسانید، است.

سیسی برای حل مسائل و مشکلات داخلی و خارجی‌اش این بار به ترامپ پناه آورده است. داستان ژنرال سیسی داستان مردی است که در دوران توسعه سیاسی از بطن کودتا بیرون آمده است. به حامیان کودتای خود وفادار نبوده، به هم‌پیمانان سنتی عرب مصر پشت کرده و غرور ناسیونالیستی مصری‌ها را با وعده و انگذاری جزایر به عربستان جریحه‌دار ساخته است و اینک سرگردان از فضای بی‌اعتمادی در درون و بیرون از مصر امیدش را در سیاست‌های ترامپ جست‌وجو می‌کند.

منابع: فایننشال تایمز و نیویورکر